

Vprašanje:

Nekateri stari preroki pravijo, da drevesa, ki so cepljena takrat, ko je polna luna ali nekaj dni prej ali pozneje do mlaja, ne rodijo tako kakor drevesa, ki so cepljena ob mladem (mlaju). Prosim, ali je to res?

Odgovor:

Poznam na stotine dreves, ki so bila cepljena pri vseh mogočih luninih spremembah in v rodovitnosti nič ne zaostajajo. To so stare bajke in še sedaj precej v modi. Treba je le delo (cepljenje) pravilno opraviti in luna, bodisi polna ali ob mlaju, ne bo na delo vršila nobenih škodljivih posledic.

Vprašanje:

Kaj je vzrok, da moja 3 do 6 let stara jablana najbujnejše raste maja, junija je vsak vršiček 5 do 10 odščipnjen, kakor da bil s škarkjami odrezan in to se dogaja že dve leti in samo na mladih jablanih, na starih ne.

Odgovor:

Vaša mlada drevesa vam maja in junija meseca obiskuje mal, kovinsko se svetlikajoč hrošček, pristrigač. V mlade vršičke leže samica jajčeca, nato vršičke odstriže, da se odlomijo in padejo na tla, ali pa obvisijo osušeni na drevesu. Iz jajčec se razvijejo ličinke, ki se v zemljo zarijejo, spomladi zabubijo in se nato preobrazijo v hroščke rilčkarje. Odstrizene mladice je pridno zbirati in nato takoj sežgati. Hroščke same je zelo težko loviti.

*



Grah.

Prvi grah sejemo po možnosti že v začetku marca. Setev nadaljujemo v presledkih 3—4 tednov do srede junija. Kasnejše setve popade zelo rada neka plesen, vsled katere se zrna ne razvijejo do prave velikosti.

Grah sejemo v vrste, oddaljene po eno in pol pedi druga od druge, 2—3 prste globoko v oddaljenosti 4—6 cm.

Setev zavarujemo pred pticami z vejevjem. Ko pribodejo rastline na dan, jih okopamo in čez par dni osipamo. Kot oporo rastlinam potaknemo na zunanjih straneh dveh vzporednih vrst suho vejevje tako, da se sklanja čez rastlino in se v sredini vrhi križajo. Veje morajo biti dovolj močne in vrste graha primerno visoke ter tako globoko zataknjene v zemljo, da jih veter ne izruje. Staro rabljeno vejevje uporabimo samo tedaj, če prejšnja setev ni trpela po plesni, ker bi se le-ta prenesla na letošnje rastline. Tako vejevje sežgemo z grahovo slamo vred takoj ko spravimo zadnji grah, ker se sicer prenaša bolezen od leta do leta dalje. Grah obvarujemo pred plesnijo s skrbnim izborom res zdravega semena ne s kolikor možno rano setvijo.

Pri nabiranju stročja pazimo, da ne poškodujemo rastline.

Prve dobro razvite visoko viseče stroke pustimo dozoreti ter hranimo najpopolnejša zdrava zrna za seme.

Fižol.

Ako hočemo pridelati fižol iste vrste in kakovosti, k. kor ga rabimo, moramo saditi vsako vrsto semena zase strogo ločeno v primerni oddaljenosti. Različne vrste fižola, pomešane ali sajene tik drug druge, dajo vedno manj vredni pridelek, ker se oprašijo cveti kičmem in je konečno fižol mešanica vseh vrst.

Okopamo fižol v suhem vremenu, da ne pride mokra zemlja na liste, ki postanejo vsled tega rjasti.

Uši preženemo z vlago. Zato zalivamo ob suši prav pridno.

Bob.

Bob sadimo zgodaj spomladi. Čim preje to storimo, tem bolje za rastlino, ki postane zelo odporna in ji ne preti toliko nevarnosti od mrčesa. Kot prav uspešno obrambo zoper uši odščipnemo mehki poganeč nad najvišjim cvetom. Sok, ki izstopi iz stebelca, prežene mrčes.

Rdečo peso

sejemo od aprila do majnika najbolje kar na mesto. Presajene rastline rastejo počasneje. Prigosto setev razredčimo na ped oddaljenosti. Okopamo peso 2 do 3krat, kakor pač potrebno.

Pri spravljanju izpulimo peso zelo previdno, da ne ranimo koreninic. Zelenje odrežemo dva prsta nad peso.

Drobnjak (č-tilih)

razmnožimo spomladi z delitvijo. Presadi ga vsako drugo ali tretje leto na drug prostor. V petem letu, če že ne prej, je rastlina izčrpana. Zato si vzgajimo pravočasno iz semena nove rastline. Da drobnjak ne cvete in ne porumeni, ga režemo tik nad zemljo kos za kosom.

Kuhanje in kuharice.

Človeško telo je ustvarjeno tako, da se ne more hraniti samo s surovo hrano, kljub temu, da je ova rastlinska hrana, to so razna zelišča in sadje, našemu zdravju mnogo bolj koristna kakor kuhana ali pečena jedila, osobito toliko čislano meso.

S pomočjo ognja, bodisi posredno ali neposredno, priredimo surova hranila v kuhana, pečena ali ocvrta jedila.

Razna hranila zahtevajo različne predpriprave, predno pridejo v loncu ali kozici na ogenj.

Sveže meso splaknemo v hladni vodi, najbolje pod vodovodno pipo. Naplačno ravnamo, če namakamo sveže meso dalje časa v vodi, kjer se izluži in tako izgubi na hranilni vrednosti. Drugače ravnamo s starim, morda že malo smrdljivim mesom. Tega pa položimo za 10 minut v hladno slano vodo, ga operemo, nato položimo v drugo svežo slano vodo in konečno ga oplaknemo pod vodovodom. Še sedaj smrdljive konce odrežemo.

Prekajeno meso operemo dobro v topli vodi, odrgnemo s krtačico, oplaknemo s čisto vodo in nato ga šele položimo v lonec. Ako ga hočemo peči

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelijski in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dogodiljaj iz braziljanskega pragozda: »Mladostna prijateljica in mične zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškov trg 20.

oni in njihovi predniki s krvavimi žulji. Da je šlo lažje z ustrahovanjem reveža, je skoval kapital oblast: sodišča, glavarstva, davkarje, žandarje, biriče in še vojaštvo. Ako migne posamezni tlačan le s mezincem, ker ga privija preveč krivica od zgoraj, ima že opravka z oblastjo, ki pošlje ponj žandarja ali beriča. Če je tožil preveč na glas zaradi pomanjkanja in nečloveške hudobije višjih, mora v luknjo, kjer ga že naučijo, da bo molčal za bodočnost. En sam bojevnik proti kapitalističnim ljudskim pijavkam pomeni toliko, kakor kaplja sladke vode v slanem morju. Da bodo pod palci mastni in s surovo silo obdani mogočnjaki zgoraj vsaj poslušali siromaka, je treba organizacije z geslom: Vsi za enega, eden za vse! Vsi po teh pobočjih, grabah ter dolinah morajo dvigniti glave po koncu in zahtevati kakor iz enega grla: Do tod in ne dalje! Ako bo videl enkrat kapital proti sebi trdno organizirano protisilo, bo popustil in začel kar sam iz strahu za obstoj ter moč deliti. Lazarjem vsaj drobtine s preobilno obložene mi-

ze. Na revežem dolžne pravice se mora te proklete kapitaliste navaditi že v naprej z ustrahovanjem. Enega je treba pristriči nasilnim potom posamič na samotnem kraju na žepu, drugega na preveč razmnoženem živem blagu v hlevu, tretjega na žitnih ali lesnih zalogah itd. Kapitalist se mora predvsem začeti bati, da se nekaj kuha ter vre za njegovim hrbtom in da zna vsak trenutek nekaj zanj neprijetnega bukiniti na dan. Iz strahu bo postal v takem slučaju popustljivejši in se ne bo upal dninarju pritrgovati dolžnega mu zaslužka.

To je bil za te kraje čisto nov nauk. Tako jim še ni govoril doslej nikdo. Slišali so le o dolžnosti garanja, o dajatvah, a prav nič o pravicah ter o prejemkih. Guzajeve pridige so užigale kar trenutno. Besedam so sledila razmišljanja in zavest: Prav ima! Sedaj še le znamo, so govorili kočarji, da smo bili brezpravni sužnji. Skupaj bo treba potegniti, da bodo tudi naši izstradani želodci polni ter mi in naša deca obležena. Ako bomo podpirali molče naše breg,

zavitega v krušno testo, potem obrišemo meso še poprej s čisto krpo.

Zelenjavo operemo naglo v hladni vodi. Nikdar je ne namakajmo dolgo, ker jo voda izluži. Največ se greši v tem oziru pri solati, katero pustijo marsikatera gospodinja cele ure v vodi.

Izjemo dela v tem oziru karfijola, kadar kuhamo celo rožo. Ker se v cvetu skrivajo kaj rade gosenice, položimo glavico karfijole za dober četrt ure v slano vodo. Sol mrčesu ni všeč in že kmalu prileze ostudna žival na svetlo.

Olupljen krompir na zraku kmalu počrni, zato damo vsak krompir sproti v posodo s svežo vodo. Ni pa dobro, če se krompir luži dalje časa. Zato ga lupimo tik predno ga pristavimo k ognju. Isto velja za korenje, repo in slične korenine.

Suh fižol, grah, bob in lečo pa spet namakamo najmanj 12 ur v mlačni vodi, da se omehča že nekoliko pred kuhanjem, sicer bi morali predolgo kuriti pod njimi. Dalje sledi.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg dne 18. aprila 1931. Na ta trg so pripeljali špeharji na 66 vozov 163 komadov zaklanih svinj, kmetje 38 voz krompirja, 4 čebule, 18 sena, 6 slame. Svinjsko meso je bilo po 10 do 20 Din, špeh 13 do 15 Din, krompir 1 do 1.50, čebula 3.50, seno 70 do 75, slama 60 do 65, Pšenica 1.75 do 2, ječmen 1.50 do 1.75, oves 1.25 do 1.50, koruza 1.50 do 1.75, ajda 1.25 do 1.50, ajdovo pšeno 4 do 4.50, proso 1.75 do 2. Kekoš 30 do 45, piščanci 30 do 75, raca 30 do 40, gos 60 do 80, puran 60 do 100, kozlič 60 do 110. Jabolka 5 do 12, suhe slive 9 do 12. Mleko 2 do 3, smetana 12 do 14, med 12 do 20.

Mariborski živinski sejem dne 14. apr. 1931. Prignanih je bilo 5 konj, 7 bikov, 139 volov, 248 krav in 4 teleta, skupaj 403 komadi. Prodanih je bilo 216 komadov, od tega za izvoz v Avstrijo 7 komadov. Cene so bile sledeče (vse za 1 kg žive teže): debeli voli 6—6.75 Din, poldebili 4.75—5.25, plemenski 4.25—5, biki za klanje 4—4.75, klavne krave debele 3.50—5.75, plemenske 4—5, krave za klobasarje 2—2.50,

mlada živina 4.50—6. Mesne cene za 1 kg: volovsko meso I. 18 Din, II. 14 do 16 Din, meso od bikov, krav in telic 10—12, telečje meso I. 22 do 35, II. 12 do 20, svinjsko meso sveže 14 do 20 Din.

Mariborski svinjski sejem dne 17. 4. 1931. Prignanih je bilo 341 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 80—120 Din, 7—9 tednov stari 150 do 200 Din, 3—4 mesece stari 250 do 350 Din, 5—7 mescev 400 do 450 Din, 8—10 mescev stari 500 do 600 Din, 1 leto stari 700 do 850 Din, 1 kg žive teže 8 do 9 Din, 1 kg mrtve teže 10 do 11 Din. Prodanih je bilo 172 svinj.

*

Raziskovanja na dnu morja.

Dve znanstveni ekspediciji, ki raziskujeta morsko dno, vzbujata baš sedaj občo pozornost. Gre za podjetji profesorja Williamsa in profesorja Bebe.

Prof. Williams se je spustil s svojo ženo ter otrokom na morsko dno v jekleni krogli. Cela družina je bila v globlini 100 m. Profesor Bebe je dosegel globlino 500 m. Za svoje potapljaško ekspedicijo je pustil Bebe napraviti kroglo iz jekla, v koje sredini si je uredil znanstveno delavnico. Imel je seboj naprave za električna razsvetljevanja, radio-aparate, ki so bili v neprestani zvezi s parnikom, s katerega se je pustil profesor potopiti v globino. Jeklena krogla je bila opremljena z okni iz kremenca, skozi katera je bilo omogočeno opazovanje morskega dna.

Ob tej priliki je Bebe ugotovil, da je večina živali, ki prebivajo na dnu morja, oborožena s svetilkami. Narava sama skrbi na čudovit način, da ostane življenje ohranjeno in se razvija tudi v popolni temi.

Profesor Bebe je napravil s pomočjo fotografičnega aparata filmske posnetke o življenju čudnih prebivalcev — morskega dna. Učenjaki že nestrpnost čakajo na izvirno poročilo profesorja Bebe in na proizvajanje od njega posnetega filma.

hodili v toplejšem času k bogatinom na dnino, po zimi pa zmrzovali brez drv ter listja mi in naše blago, bo vedno slabše. Kapital nas bo še brez organizacije pregnal z rodne grude in bo postalo še to, kar posedamo sirote, graščinsko!

Mali posestnik, bajtar ter kočar niso gledali v Guzaju le moža ognjevite besede, ampak tudi dejanj. Ta pridigar ljudskih pravic je delil svoje denarno imetje z reveži in podpore potrebnimi. Kdorkoli s teh hribov ga je prosil v denarni stiski, mu je po možnosti pomagal. Zahteval ni nobenih obrestí, da še v toliko in toliko slučajih niti povračila ne.

Uboga para na vrh hriba je imel polno kočo otrok, še mleka ne, da bi prehranil nebogljenčke. Prejel je denar za nakup mlečnatega živinčeta in pomagano mu je bilo. Eksekutor ali kak sodni cenilec se v letih Guzajevega paševanja sploh ni upal v te kraje. Resnični gozdni čuvaji, graščinski lovci in logarji so mižali z obema očesi, ker ljubše jim je bilo življenje, nego ne-

usmiljeni obračun s tolovajsko roko. Graščinski niso kratili siromaku pravice do listja in drv. Radi obiranja malin ni bil klican nikdo na odgovor.

Kedo bi ne sledil organizatorju, ki je bodril z besedo, pomagal sam in je zboljšal celo pred kratkem neznosne razmere že njegov nastop ter par bolj trdih srečanj z graščinskimi valpeti. Guzaj je bil v vsaki kočuri najbolj čislán gost, kjer so mu postregli pri priči z najboljšim, kar so imeli. Jedel je tolikokrat iz skupne skledé, povedal veliko z upanjem na zboljšanje in ob slovesu je stisnil revežu za pogostitev še kaj okroglega v roko, ali porinil po tihoma pod lončeno skledo.

Odkar je bil zaljubljen, je postal izredno ljudomil tudi z ženskim spolom. V zimskem času je zahajal rad na preje, kjer so krožile med brnenjem kolovratov pripovedke in nedolžne šale. Vsaki pravljici je znal dodati nauke iz svojega boljševiskega evangelija tudi za pokorščino



Marenberg. Prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 26. t. m. popoldne po večernicah v Brudermanovi dvorani predavanje prof. Mlakarja o Devici Orleanski. Odlični sloves predavatelja in zanimivost predmeta bosta prav gotovo privabili k predavanju obilo hvaležnih poslušalcev. Pridite v velikem številu! Ne do vam žal.

Šmartno na Pohorju. Na velikonočni ponedeljek in na belo nedeljo so naši fantje predstavljali prekrasno žaloigro »Garcia Moreno«. Pokazali so nam ganljivo v zgodovinski predstavi, kako so slavnega predsednika Ekvadorske republike zakleti sovražniki katoličanstva (framasoni) 1. petek 6. avgusta 1875 zavrtno umorili. Pretep zgléd in vzor nam naj postane veliki Garcia Moreno, mučenec za sv. vero in Srce Jezusovo; kako naj bomo katoličani odločni, zavedni, zvesti, neustrašni in junaško srčni vsikdar, kadar gre za zadeve naših važnih verskih svetinj. Obisk je bil dober, tudi igrali so fantje dobro, glavne vloge celo prav dobro. Hvala dobrim fantom za vprizoritev prelepe igre in vsem, ki so kaj pripomogli, zlasti gđc. učiteljici Tončki Urbasovi.

St. Peter pri Mariboru. Udeleženske gospodinjanskega tečaja ponove prihodnjo nedeljo gledališko prireditev, ki so jo na belo nedeljo z uspehom prvič uprizorile ob obilni udeležbi v splošno zadovoljnost.

Jarenina. Krekova mladina iz Maribora igra v nedeljo dne 26. t. m., ob treh popoldne v dvorani Katoliškega prosvetnega društva v Jarenini Petrovlčevo kmečko dramo »Dušec«. Igra slika spor v zakonu in ljubezen do domače zemlje. Vsi uljudno vabljeni!

Sv. Ana v Slov. gor. Fantovski odsek Kat. prosvetnega društva priredi v nedeljo dne 26. aprila popoldne po večernicah igro »Užitkarji.« Pridite!

Sv. Benedikt v Slov. gor. Na splošno željo ponovi Katoliško izobraževalno društvo pri Sv. Benediktu v Slov. gor. v nedeljo dne 26. t. m., ob treh popoldne v Društvenem domu burko v treh dejanjih »Davek na samce« Bo

Mostin, moštova esenca za napravo domače pijače se žabi v drogeriji Kanc-Wolfram, Maribor, Slovenska ulica. 379

Lepo posestvo v bližini Maribora, 8 oraflov, se proda: Vodole 15, Sv. Peter pri Marib. 702

Pošten zakonski par sprejem na deželo. Naslov v upravi lista. 703

Vajenca poštenih staršev sprejme Anton Polanec, Hofinja vas 68, n. Slivnica pri Mariboru. 704

Inscriraite!